

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Романовський Денис Сергійович

НАДАННЯ ДОГЛЯДУ НА НЕПРОФЕСІЙНІЙ ОСНОВІ ЗА ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ 115

Саїд Карім Бассемович

ВИЗНАЧЕННЯ КЛАСИФАЙД-АГРЕГАТОРІВ ТА ЇХ СТРУКТУРА: ПРАВОВІ РАМКИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ 119

Стрілець Михайло Ігорович

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДОГОВОРІВ НА НАДАННЯ ФРІЛАНС-ПОСЛУГ 122

Сухий Євген Олегович

ПРАВОВІ ЗМІНИ У СФЕРАХ ЖИТЛОВИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 125

Халдай Ілля Віталійович

ДЕЯКІ ПИТАННЯ СТЯГНЕННЯ ЗБИТКІВ ЗА НЕВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ 127

Шайхет Олена Петрівна

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ДИТИНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ 131

Шитков Єгор Олексійович

ОБ'ЄКТИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ 134

Якушев Станіслав Ігорович

ФІЛОСОФСЬКО-ІСТОРИЧНІ ОСНОВИ ІНСТИТУТУ КОМПЕНСАЦІЇ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ 137

СЕКЦІЯ 13. ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО У СВІТЛІ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ

Голубєва Неллі Юрївна

ВІДПОВІДАЧІ У СПРАВАХ ПРО ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНОВОЇ ШКОДИ 140

Андронов Ігор Володимирович

ПРО КОНКУРЕНЦІЮ ПРАВИЛ ПІДСУДНОСТІ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ 142

Волкова Наталія Василівна

СТАНДАРТ ДОКАЗУВАННЯ «БАЛАНС ЙМОВІРНОСТЕЙ» У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ 145

Бут Ілля Олександрович

ТЛУМАЧЕННЯ СУДОМ ЗАКОНУ ЗА ПРИНЦИПОМ CONTRA LEGEM: ДОСЯГНЕННЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ НА ПРОТИВАГУ ЗАКОННОСТІ 148

Дрогозюк Крістіна Борисівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УЧАСТІ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ В РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ 152

Павлова Юлія Сергіївна

ВПЛИВ СУДОВОЇ РЕФОРМИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ. 155

Полуніна Ольга Олександрівна

РОЛЬ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЗАХИСТІ ПРАВ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. 157

Полюк Юлія Іванівна

ІГНОРУВАННЯ ІМУНІТЕТУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ: СУДОВА ПРАКТИКА ТА ПРОБЛЕМАТИКА ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ. 159

Припуляк Валерій Миколайович

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ 162

Стоянова Тетяна Анатоліївна

ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРЕДМЕТУ ДОКАЗУВАННЯ В СПРАВАХ ПРО ВИДАЧУ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ 165

Цал-Цалко Юлія Юліївна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО СКРІНШОТУ В ПРОЦЕСІ ДОКАЗУВАННЯ. 168

Підсумовуючи вищевикладене, необхідно зазначити, що залучення через соціальні мережі країною-агресором неповнолітніх до протиправних діянь є серйозною проблемою, яка потребує негайного реагування з боку суспільства і держави. Для ефективного вирішення даної проблеми необхідна спільна робота батьків, навчальних закладів та влади з метою підвищення обізнаності неповнолітніх про ризики та наслідки їх дій.

Список використаних джерел:

1. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
2. Гарасим А., Кельм Н., Романишин Н. Вимкніть телеграм. Він робить з українських дітей терористів (інфографіка). *Texty.org.ua*. URL: <https://texty.org.ua/articles/114801/vymknit-telehram-vin-robyt-z-ukrayinskyh-ditej-terorystiv-infografika/>
3. «Опора»: найпопулярнішими соцмережами в Україні є телеграм, ютуб та фейсбук. URL: <https://ms.detector.media/sotsmerezhi/post/35557/2024-07-16-opora-na-populyarnishymy-sotsmerezhamy-v-ukraini-ie-telegram-yutub-ta-feysbuk/>
4. СБУ проводить інформкампанію «Спали» ФСБшника» для протидії вербуванню молоді спецслужбами рф (відео). URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/sbu-provodyt-informkampaniiu-spaly-fsbshnyka-dlia-protydii-verbuvanniu-molodi-spetssluzhbamy-rf-video>
5. Як розпізнати ознаки вербування дитини? Рекомендації батькам і освітянам. URL: <https://mon.gov.ua/news/yak-rozpiznaty-oznaky-verbuvannia-dytyny-rekomendatsii-batkam-i-osvitianam>.

Ключові слова: XXI століття, соціальні мережі, вербування неповнолітніх, російсько-українська війна, превентивні заходи.

Keywords: 21st century, social media, recruitment of minors, Russo-Ukrainian war, preventive measures.

Романовський Денис Сергійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права*

НАДАННЯ ДОГЛЯДУ НА НЕПРОФЕСІЙНІЙ ОСНОВІ ЗА ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ

За даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2022 року майже кожен 4 житель України є старшим 60 років [1]. Відповідно до даних Міністерства охорони здоров'я України станом на кінець жовтня 2024 року, внаслідок війни, 1680 об'єктів медзакладів пошкоджено та 226 – зруйновано вщент [2].

З огляду на вказані обставини та відповідне ускладнення доступу людьми похилого віку до медичних послуг та соціальної допомоги в державних або комунальних закладах, питання здійснення постійного догляду на непрофесійній основі, що забезпечується зазвичай родичами або близькими особами, стає важливим елементом соціальної підтримки в умовах війни.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» передбачено можливість надавати фізичним особам соціальні послуги без здійснення підприємницької діяльності з догляду на непрофесійній основі без проходження навчання та дотримання державних стандартів соціальних послуг отримувачам соціальних послуг з числа членів своєї сім'ї, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права і обов'язки та зокрема, є особами з інвалідністю I групи, громадянами похилого віку з когнітивними порушеннями або невиліковно хворими, які через порушення функцій організму не можуть самостійно пересуватися та самообслуговуватися. Також, вказаним Законом передбачено компенсацію за догляд фізичним особам, що його здійснюють [3].

Постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 859 затверджено Порядок подання та оформлення документів, призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі, відповідно до якого встановлено механізм призначення і виплати компенсації за догляд [4]. Проте враховуючи наявність законодавчих актів, що регулюють вказані правовідносини є спірні питання.

Законодавцем визначено можливість надання догляду на непрофесійній основі лише членам своєї сім'ї за умови спільного проживання та спільного побуту, проте не передбачено жодних винятків для ситуацій де надавач та отримувач догляду спільно проживають, мають спільний побут, проте в розумінні Сімейного кодексу України не є родичами, тому фактично при наданні послуг з постійного догляду надавач не зможе отримати підтримку зі сторони держави. Рішенням від 21.10.2024 по справі № 460/9782/24 Рівненський окружний адміністративний суд прийшов до висновку, що хоча і прийняття будь-яким суб'єктом владних повноважень певного рішення лише на основі внутрішнього переконання та суб'єктивного ставлення до ситуації/події, проте без належного підкріплення цього рішення підставами для його існування, не може бути легітимізоване та може призвести до можливих зловживань та порушити принципи належного урядування та верховенства права, проте вважає можливим оформлення догляду похресником за своїм хрещеним батьком, обґрунтовуючи це статтею 7 Цивільного кодексу України, де передбачено, що цивільні відносини можуть регулюватися звичаєм [5]. Суд апеляційної інстанції по вказаній справі підтримав рішення суду I інстанції та зазначив, що Закону України «Про соціальні послуги» не обмежує коло осіб, які можуть надавати догляд, лише родичами за кровною лінією. Таким чином, похресник, навіть не маючи кровного зв'язку з хрещеним, може бути залучений до надання допомоги через духовний та моральний зв'язок [6]. З огляду на зазначене, вбачається необхідність внесення відповідних до

правового регулювання здійснення догляду на непрофесійній основі, в частині можливих суб'єктів надання.

Неможливо оминати факт збільшення інтересу військовозобов'язаних та військовослужбовців до встановлення догляду за людьми похилого віку, з огляду на оголошення в Україні загальної мобілізації. Так, статтею 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» передбачено право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації, зокрема особам зайнятим постійним доглядом за дружиною (чоловіком), матір'ю (батьком чи матір'ю дружини (чоловіка), членами сім'ї другого та третього ступеня споріднення особи з інвалідністю I або II групи [7]. Положеннями статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» передбачено можливість звільнення військовослужбовців з військової служби під час дії воєнного стану, у зв'язку із необхідністю здійснювати постійний догляд за дружиною (чоловіком) з числа осіб з інвалідністю I чи II групи, у деяких випадках III групи, за одним із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка), який є особою з інвалідністю I чи II групи, за членом сім'ї другого ступеня споріднення, який є особою з інвалідністю I або II групи [8].

Постановою Кабінету Міністрів України № 560 «Про затвердження Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період» визначено процедуру надання військовозобов'язаним та резервістам відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період та її оформлення, зокрема одним із необхідних документів, у вищезазначених випадках, для отримання відстрочки передбачено надання документів про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або акт про встановлення факту здійснення особою постійного догляду [9]. Тобто військовозобов'язаний доглядач повинен оформити постійний догляд за особою на непрофесійній основі, а у разі відсутності такого права, доглядач повинен звернутись до районного (міського) територіального центру комплексування та соціальної підтримки або його відділу про складання акту встановлення факту здійснення особою постійного догляду.

Проте на практиці частими стали випадки звернення до суду з метою встановлення факту постійного догляду, що у свою чергу створює певне навантаження на суди, а практика розгляду таких справ діаметрально відрізняється. Так, Золочівський районний суд Львівської області у своєму рішенні від 10.10.2024 по справі № 445/1912/24 задовольнив заяву про встановлення факту постійного догляду [10], а постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 29.03.2024 у справі № 378/760/23 суд погодився із судами I та II інстанцій про відмову у відкритті провадження по справі, з огляду на наявність позасудового порядку встановлення факту здійснення постійного догляду [11].

В контексті догляду за людьми похилого віку, важливим є також врахування досвіду європейських країн. В Німеччині родичі або друзі, які здійснюють

догляд за літніми людьми, можуть отримувати компенсацію через систему довгострокового догляду (Pflegegeld). Держава фінансує Pflegekurse – короткі курси навчання для доглядальників, які мають доступ до безкоштовного медичного страхування [12]. Швеція стимулює догляд удома через систему “Anhörigstöd” (підтримка родичів), що включає податкові пільги та соціальні виплати. Запроваджено програми психологічної підтримки для родичів, які здійснюють догляд [13]. В Іспанії родичі, які доглядають за літніми людьми, можуть отримувати соціальну допомогу відповідно до Закону про заохочення особистої автономії та піклування про залежних осіб (Ley de Dependencia). Доступна можливість офіційного оформлення сімейного доглядача з виплатами від держави [14].

З огляду на вказане, вбачається необхідність напрацювання судової з вказаних питань, а тематика потребує подальшого вивчення та врахування європейського досвіду.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ds.htm
2. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/uk/zapornad-dva-z-polovinoyu-roki-rosiya-poshkodila-ta-abo-zrujnuvala-1906-ob-yektiv-ukrayinskih-medzakladiv>
3. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. Ст. 73.
4. Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 859. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/859-2020-p#Text>
5. Рішення Рівненського окружного адміністративного суду від 21.10.2024 по справі № 460/9782/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/122444962>
6. Постанова Восьмого апеляційного адміністративного суду від 13.03.2025 по справі № 460/9782/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125854506>
7. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України Закон України від 21.10.1993 № 3543-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 44. Ст. 416.
8. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 385.
9. Про затвердження Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 560. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2024-p#n2>
10. Рішення Золочівського районного суду Львівської області від 21.10.2024 по справі № 445/1912/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/122263188>

11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 29.03.2024 у справі № 378/760/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118070528>

12. Pflege leichter leben. URL: <https://www.pflege.de/>

13. Anhörigstöd – stöd för dig som vårdar eller stödjer en närstående. URL: <https://www.1177.se/sa-fungerar-varden/anhorig---narstaende/anhorigstod---stod-for-dig-som-vardar-eller-stodjer-en-narstaende/>

14. Ley 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia. URL: <https://www.boe.es/eli/es/l/2006/12/14/39/con>

Ключові слова: люди похилого віку, постійний догляд, родичі, близькі особи, похресник, мобілізація, звільнення з військової служби.

Keywords: elderly people, permanent care, relatives, loved ones, godson, mobilization, discharge from military service.

Саїд Карім Бассемович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права*

ВИЗНАЧЕННЯ КЛАСИФАЙД-АГРЕГАТОРІВ ТА ЇХ СТРУКТУРА: ПРАВОВІ РАМКИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Класифайд-агрегатори – це один з багатьох видів агрегаторів, який представляє собою онлайн-платформу, що дозволяє користувачам розміщувати та знаходити оголошення про продаж товарів та послуг. Ці платформи відіграють велику роль у сучасному цифровому економічному просторі, надаючи зручні інструменти для взаємодії між продавцем та покупцем. Вони охоплюють велику кількість категорій: побутові товари, техніка, автомобілі, нерухомість, послуги тощо. В сучасному світі інтернет-торгівля щільно впровадилась в економіку та суспільство. З розвитком технологій агрегатори стали набувати популярності завдяки зручності та доступності, що робить їх привабливими для широкого кола споживачів. Водночас сучасне законодавство не має чіткого формулювання, чим є агрегатори. Також немає ефективних механізмів захисту прав як платформ, так і покупців.

Класифайд-агрегатор – це веб-сайт або мобільний додаток, який збирає і систематизує оголошення від різних користувачів. Ця платформа надає можливість користувачам публікувати свої оголошення та переглядати оголошення інших користувачів. Приклади таких агрегаторів включають OLX, АЛЛО, eBay. Також деякі платформи можуть виставляти свої оголошення (наприклад, ROZETKA). Історично класифайд-агрегатори з'явились у відповідь на потребу в ефективних